

Állásfoglalás mérlegen belüli nettósítás hitelkockázat-mérséklési eszközként történő elismerhetősége tárgyában

A **Társaság** állásfoglalás kiadása iránti kérelemmel fordult a Magyar Nemzeti Bankhoz (**MNB**) mérlegen belüli nettósítás hitelkockázat-mérséklő hatásának elismerhetősége kapcsán.

I. TÉNYÁLLÁS

A Társaság bizonyos esetekben úgy finanszíroz a Magyar Export-Import Bank Zrt. (**Eximbank**) által biztosított forrásból vállalkozásokat egyes eximbanki programok keretében, hogy az adott vállalkozásnak biztosítandó, a Társaság szempontjából refinanszírozó eximbanki forrással azonos összegben és lejáráttal re-refinanszírozó hitelt nyújt az Eximbank részére oly módon, hogy mind a refinanszírozó, mind a re-refinanszírozó hitelszerződés hitelcélja specifikus (az adott konkrét ügyfélhitel, illetve az ahhoz szükséges refinanszírozó hitel forrásának biztosítása), és mindkét hitelszerződés egymással egybehangzó nettósítási rendelkezést tartalmaz. Az összegek és lejáratok időpontok összhangjára tekintettel az Eximbank és a Társaság (együttesen: **Felek**) a nettósítást oly módon rendezték, hogy az egyes lejáratok időpontokban az egymással szemben az adott, specifikus jogcímen fennálló követeléseiket egymással szemben beszámítják, és tényleges megfizetésre csak az esetleges (praktikusan kamatösszeg) eltérések kerülnek.

II. A JOGKÉRDÉS ÉS A TÁRSASÁG ÁLLÁSPONTJA

A Társaság azon álláspontjának a megerősítését kéri az MNB-től, miszerint a fenti tartalommal kötött nettósítási megállapodás megfelel a az Európai Parlament és Tanács 575/2013/EU számú, a hitelintézetekre és befektetési vállalkozásokra vonatkozó prudenciális követelményekről és a 648/2012/EU rendelet módosításáról szóló rendelete (**CRR**) 195. cikkelyének, így erre tekintettel a Bank jogosult kockázatcsökkentő tényezőként a CRR 205. cikkének szabályai szerint a re-refinanszírozó kölcsönökkel szemben a refinanszírozó kölcsönök összegét figyelembe venni, mégpedig oly módon, hogy az egymással szemben álló tételek a mérlegben ténylegesen nem nettósodnak, hanem a refinanszírozó összegek – a CRR 219. cikkével összhangban – készpénzfedezetként jelennek meg.

III. AZ MNB ÁLLÁSPONTJA

A CRR 193. cikk (3) bekezdése alapján, ha az intézmények a CRR által hitelkockázat-mérséklési eszközként elismert és a hitelkockázat-mérséklési eszközökkel szembeni követelményeket teljesítő eszközökkel fedezik a kitettségeiket, akkor a CRR II. cím 4. fejezet 4., 5. és 6. szakasz rendelkezéseinek megfelelően módosíthatják a kockázattal súlyozott kitettségértékeknek a sztenderd módszer szerinti kiszámítását, valamint a kockázattal súlyozott kitettségértékeknek és a várható veszteségértékeknek a belső minősítésen alapuló (IRB) módszer szerinti kiszámítását.

A CRR 195. cikke szerint az intézmény a partnerével szemben fennálló kölcsönös követeléseinek mérlegen belüli nettósítását felhasználhatja elismert hitelkockázat-mérséklésként. A 196. cikk sérelme nélkül az elismerhetőség az intézmény és partnerei közötti kölcsönös készpénzgyenlegekre korlátozódik. Az intézmény a kockázatokkal súlyozott kitettségértéket, és szükség szerint, a várható veszteségértékeket csak az általa nyújtott kölcsönök és nála elhelyezett betétek esetében módosíthatja, ha azok mérlegen belüli nettósítási megállapodás hatálya alá tartoznak.

A CRR 205. cikke határozza meg a mérlegen belüli nettósítási megállapodásokra vonatkozó követelményeket, mely szerint a mérlegen belüli nettósítási megállapodások akkor minősülnek hitelkockázat-mérséklési célokra elismertnek, ha az alábbi feltételek mindegyikét teljesítik:

- a) az említett megállapodások valamennyi irányadó joghatóság előtt érvényesek és érvényesíthetők akkor is, ha a partner fizetéképtelenné válik, vagy vele szemben felszámolást kezdeményeznek;
- b) az intézmények képesek bármikor meghatározni az említett megállapodások tárgyát képező eszközöket és forrásokat;
- c) az intézmények folyamatosan monitorozzák és ellenőrzik a hitelkockázati fedezet megszűnéséhez kapcsolódó kockázatokat;
- d) az intézmények nettó alapon és folyamatosan monitorozzák és ellenőrzik a vonatkozó kitettségeket.

A CRR idézett rendelkezései alapján az MNB álláspontja szerint a tényállásban leírtak szerinti refinanszírozási hitel és a re-refinanszírozási hitel olyan kölcsönös követelések a Felek között, amelyek mérlegen belüli nettósítás tárgyát képezhetik, és amennyiben a Felek között létrejött mérlegen belüli nettósítási megállapodás megfelel a CRR 205. cikkében foglalt fent leírt követelményeknek, az hitelkockázat-mérséklési eszközként figyelembe vehető.

A CRR 205. cikk fenti feltételei közül a b) – d) pontok teljesítése lényegében megfelelő nyilvántartási és kockázatkezelési folyamatokat követel meg, melyek kizárólag a Társaság érdekkörében felmerülő feltételek, teljesítésük a Társaságtól függ, azonban ezek teljesülését a Társaságnak az MNB felhívására igazolni kell tudnia. Az a) pont szerinti feltétel teljesülése a partnerre (jelen esetben az Eximbankra) vonatkozó jogszabályi környezet és a Felek

közötti szerződés rendelkezéseitől függ, mellyel kapcsolatban az MNB felhívja a figyelmet, hogy a hitelkockázat-mérséklési módszerek elismerhetőségének elveit tartalmazó, a CRR 194. cikk (1) bekezdésében foglalt előírás alapján¹ – mely cikkben foglalt követelményeknek szintén meg kell felelni bármely hitelkockázat-mérséklő eszköz alkalmazása esetén – a Társaságnak független, írásos és indokolással ellátott jogi véleménnyel kell rendelkeznie arról, hogy az általa használt konstrukció, szerződés jogilag érvényes és érvényesíthető-e minden körülmények között, és különösen az adott hitelkockázat-mérséklő eszközre vonatkozó elismerhetőségi követelmények tekintetében. Tehát ezen feltétel teljesülésének a vizsgálata is elsősorban a Társaság felelőssége.

Az MNB álláspontja továbbá az, hogy a mérlegen belüli nettósítás hitelkockázat-mérséklési eszközként való elismerhetőségéhez nem szükséges feltétel az eszköz és forrás oldali tételek összevonása a mérlegben. Az MNB álláspontja szerint a 205. cikk b) és c) pontjában foglalt feltételek teljesítése esetén (amely viszont szükséges feltétele az elismerhetőségnek), azaz amennyiben a Társaság képes bármikor meghatározni az említett megállapodások tárgyát képező eszközöket és forrásokat és nettó alapon és folyamatosan monitorozza és ellenőrzi a vonatkozó kitettségeket, akkor eltekinthet a nettósítás alá eső tételek mérlegben való összevonásától.

A CRR 219. cikke értelmében a mérlegen belüli nettósítás készpénzbiztosítékként kezelendő azon nettósítás hatálya alá eső tételek esetében, amelyek ugyanabban a pénznemben vannak denominálva.

Az MNB felhívja a Társaság figyelmét arra, hogy véleményét kizárólag az állásfoglalás kérdésben rendelkezésre bocsátott információk alapján alakította ki, így az abban foglalt egyedi jogértelmezés csak a Társaság által előadott tényállásra vonatkozik. Az MNB véleménye nem tekinthető kötelező erejű állásfoglalásnak, a benne foglaltaknak más hatóságra, illetve a bíróságra nézve nincs kötelező tartalma. A jelen állásfoglalás kizárólag a Társaság tájékoztatása céljából készült, a benne foglaltak egyéb célok (pl. marketing) érdekében, továbbá harmadik személyekkel szemben nem használhatóak fel, illetve jogvita eldöntésére nem alkalmazhatóak.

Budapest, 2020. február 05.

¹ (1) A hitelkockázati fedezet biztosítására a hitelt nyújtó intézmény által használt módszernek, az általa foganatosított intézkedéseknek és lépéseknek, valamint az általa alkalmazott eljárásoknak és iránymutatásoknak valamennyi irányadó joghatóságban jogi hatállyal bíró jogilag érvényes és végrehajtható hitelkockázat-fedezeti megállapodást kell eredményeznie. A hitelt nyújtó intézménynek az illetékes hatóság kérésére rendelkezésre kell bocsátania azon független, írásos és indokolással ellátott jogi vélemény vagy vélemények legújabb változatát, amelyeket annak megállapításához használt, hogy a hitelkockázat-fedezeti megállapodás vagy megállapodások összhangban vannak-e az első albekezdésben foglalt feltétellel.